

Polaznice i voditelji Komunikološke škole u obilasku Korčule. S Fakulteta hrvatskih studija (FHS): Valentina Kiseljak, Ana Kukulja, Tajana Pavlović, Elizabeta Pinter i Ivana Vukša, s Hrvatskog katoličkog sveučilišta (HKS): Lucija Dorotić, Lea Markovinović, Dunja Nekić i Zrinka Planinčić, s Fakulteta političkih znanosti (FPZG): Tereza Buconić

DANIJELO CRNEK

U KORČULI ODRŽANA JUBILARNA DESETA KOMUNIKOLOŠKA ŠKOLA MATICE HRVATSKE

Budući medijski djelatnici učili o vrednotama u medijima i društvu

Tema jubilarne Komunikološke škole Matice hrvatske bila je „Vrednote u medijima i hrvatskom društvu“, a kroz četiri dana na Korčuli je o tome slušalo deset ponajboljih studenata komunikologije i novinarstva. Održavanje Komunikološke škole podržali su grad Korčula i gradonačelnik Andrija Fabris te Gradski ured za sport i mlade Grada Zagreba, a o samom projektu razgovaramo s Jelenom Gazivodom, Igorom Kanižajem i Danijelom Labašem.

PIŠE: DRAŽEN MALES

U organizaciji Odjela za medije Matice hrvatske u Korčuli je od 15. do 18. listopada održano jubilarno, deseto izdanje Komunikološke škole, koje je okupilo deset ponajboljih studenata komunikologije i novinarstva s Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Fakulteta hrvatskih studija te Hrvatskog katoličkog sveučilišta. Središnja tema ovogodišnjeg izdanja tog jedinstvenog interdisciplinarnog stručnog usavršavanja bila je „Vrednote u medijima i hrvatskom društvu“, a današnji studenti i budući medijski djelatnici, o tome su učili od uglednih predavača iz struke i znanosti. „Ovogodišnja je škola Odje-

lu za medije Matice hrvatske bila izazov u svakom pogledu jer je organizacijski bila zahtjevnija od prethodnih. Nakon otkazivanja u ožujku, od Predsjedništva Matice dobili smo zeleno svjetlo da u skladu sa svim preporukama i epidemiološkim mjerama, po uzoru na održavanje nastave uživo na Sveučilištu u Zagrebu i Hrvatskom katoličkom sveučilištu, održimo i Komunikološku školu u Korčuli. I predavačima i studenticama mjere su postale novo normalno jer već nekoliko tjedana pohađaju i redovnu nastavu na svojim fakultetima tako da s te strane nije bilo nikakvih iznenađenja. Predavanjima su se online mogli priključiti i srednjoškolci iz Korčule. Velik posao odradili su voditelji škole – pročelnik Odjela za Medije

Matice hrvatske Igor Kanižaj (FPZG) i Danijel Labaš (FHS) koji školu vode od 2008. godine.“ – o organizacijskim aspektima u vremenu „novog normalnog“ govori nam Jelen Gazivoda, tajnica Komunikološke škole Matice hrvatske i izvršna urednica dvotjednika „Vijenac“. Predavanja su se održavala u gradskoj vijećnici Grada Korčule, a organiziran je i posjet najvažnijim znamenitostima grada i otoka, kao i praktična nastava. Polaznici su imali priliku usavršiti svoj javni nastup te se upoznati s radom lokalnih medija, a neki su znanje stečeno na praktičnim radionicama i medijskom treningu mogli pokazati prilikom gostovanja na Radio Korčuli. „Zahvaljujući podršci gra-

da Korčule i gradonačelnika Andrije Fabrisa, koji značajno podupiru Školu, drugu godinu zaredom boravili smo u Korčuli, a iznimno nam je drago da je njezinu važnost prepoznao i Grad Zagreb te je ove godine podržao kroz Gradski ured za sport i mlade.“ – poručuje Gazivoda. Do sada je, inače, održano ukupno deset Komunikoloških škola Matice hrvatske. Prva je započela 2008. godine u Dubrovniku, a nakon toga Škola se održavala u Tomislavovu domu na Sljemenu te zatim nekoliko godina i u Zagrebu, dok se posljednje dvije godine održava u Korčuli. Ističući kako im je Korčula dobar domaćin i partner, iz Matice poručuju kako i sljedeće godine planiraju održavanje Škole na istoj lokaciji, dok će u or-

ganizaciji kulturnog programa svoj doprinos dati ogranak Matice hrvatske u Blatu na Korčuli. O Komunikološkoj školi Matice hrvatske u općenitom smislu, kao i o organizaciji njezinog ovogodišnjeg izdanja, za Universitas smo razgovarali i s njezinim voditeljima – profesorom Igorom Kanižajem s Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, ujedno i pročelnikom Odjela za medije Matice hrvatske te profesorom Danijelom Labašem, predstojnikom Odsjeka za komunikologiju Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu i članom Odjela za medije Matice. Pročelnik ste Odjela za medije Matice hrvatske i u projektu ste od samog početka. Kako je došlo do ideje za po-

kretanjem Komunikološke škole Matice hrvatske i koji su glavni ciljevi ovoga projekta? KANIŽAJ - Na poticaj našeg bivšeg pročelnika Branka Lovrića i glavnog tajnika Zorislava Lukića osmislili smo i pripremili jedinstveni program za perspektivne studente kojima smo htjeli ponuditi dodatna znanja i vještine, a koje inače ne mogu steći za vrijeme fakultetskog obrazovanja. Prva Škola koja je održana u Dubrovniku trajala je deset dana i imala je osam tematskih cjelina, dakle pružala je sveobuhvatni pregled osam ključnih područja. Bio je to inovativni edukativni program koji je donio brojne plodove koje prepoznajemo i danas. Danas smo zbog drugih okolnosti smanjili pro-

gram na četiri dana i svaki put se bavimo jednom odabranom temom kao glavnom. Interesantno je kako smo i kroz tematski pristup uspjeli predvidjeti neke događaje u društvu poput npr. Škole o elektroničkom nasilju 2013. godine. Interesantno je i kako smo na prošloj Školi 2018. kao temu imali Medijski odgoj za odgovorni javni govor, a upravo ovih dana vidimo koliko izazova imamo u javnom govoru političara.

Kroz Komunikološku školu Matice hrvatske je do sada prošlo deset generacija - ističu li se među njima i neka poznata imena, koja su možda i zahvaljujući Školi stekla neka znanja koja su im pomogla u budućem stručnom ili akademskom razvoju?

KANIŽAJ - Teško je od 110 polaznika nekoga izdvojiti, ali reći ću samo kako gotovo svi polaznici danas u našem društvu sudjeluju u donošenju važnih odluka, na raznim mjestima, pronose vrijednosti koje su nas okupile i ističu se po profesionalnom i angažiranom pristupu u javnosti. Uostalom, sve polaznike možete pronaći na mrežnim stranicama Matice hrvatske pa se i sami uvjeriti tko je svoje prve medijske i javne korake napravio upravo unutar naše Škole. Kao organizatori i voditelji škole sretni smo kada naše bivše polaznike vidimo kako se ne boje ući u medijski prostor, javno zastupati svoje ideje, promovirati vrednote i njegovati naše kulturno nasljeđe.

Škola je namijenjena studentima Fakulteta političkih znanosti, Fakulteta hrvatskih studija i Hrvatskog katoličkog sveučilišta, a broj mjesta je ograničen. Kakav interes vlada među studentima svake godine u kontekstu prijave, po kojem ključu se vrši selekcija studenata te koji su razlozi ograničavanja broja sudionika?

KANIŽAJ - Možda je najvažniji razlog uspjeha ovoga programa način odabira polaznika. Znamo otprije kako je dvanaest idealan broj za rad u odgojno-obrazovnom sustavu. To vam uostalom mogu posvjedočiti i svi bivši polaznici. Uspjeli smo potaknuti i one koji su po svojoj prirodi introvertirani i možda ni sami nisu vjerovali kako će se početi otvarati prema drugima. Sve više nam se čini kako novi polaznici dolaze po preporuci, nakon službene prijave na natječaj, a i način selekcije se s vremenom promijenio pa više nije potrebno provoditi detaljne analize npr. komunikacijskih potencijala, što smo radili u prvim generacijama. Među predavačima na Komunikološkoj školi su i istaknuti pojedinci u struci i znanosti, što dodatno oslikava prestiž ove škole. Koje biste predavače i institucije s kojima suradjujete istaknuli kroz godine i možete li objasniti koncepciju edukacijskog procesa na KŠMH?

KANIŽAJ - Ne postoji sličan program koji je u deset generacija kao predavače okupio više od 100 intelektualaca, profesora, akademika, novinara, urednika, stručnjaka iz raznih područja i veći dio njih je zapravo izdvojio svoje slobodno vrijeme za naše polaznike. Ne možemo im nikada do kraja zahvaliti. Program je osmišljen kao kombinacija teorijskog i praktičnog dijela u kojem se svake godi-

Ovogodišnje izdanje Komunikološke škole Matice hrvatske otvorio je gradonačelnik Grada Korčule, Andrija Fabris KŠMH

“
Odabirom teme htjeli smo još jednom biti aktualni i pratiti relevantnu temu te o njoj raspraviti s polaznicima Škole želeći ih potaknuti na kritičko promišljanje o sadržajima

Jelena Gazivoda i Danijel Labaš
IVANA VUKŠA

Igor Kanižaj i polaznica Komunikološke škole Zrinka Planinčić tijekom gostovanja na Radio Korčuli

Komunikološka škola Matice hrvatske u Korčuli

Predavanja su se održavala u prostorijama Gradske vijećnice Grada Korčule

ne bavimo jednom okvirnom temom o kojoj promišljamo iz nekoliko perspektiva, a onda temeljem tih poticaja konkretiziramo u radionicama. Suradivali smo s više od 70 institucija i pet sveučilišta. Posebno su dragocjeni bili trenuci provedeni s našim akademcima koji su polaznicima otkrivali dragocjene crtice iz svojih života na tako jednostavan način. Neka od izlaganja poput onih od Josipa Bratulića ili naših pokojnih profesora Ante Stamača i Tonka Marovića pamtit će godinama. Zašto ste za temu ovogodišnje Komunikološke škole odabrali središnju temu „Vrednote u medijima i hrvatskom društvu“? Koje biste teme iz proteklih izdanja Škole istaknuli, a da su posebno aktualne i danas?

LABAŠ - Kao što je vidljivo i iz same najave naše ovogodišnje KŠMH, odabirom teme „Vrednote u medijima i hrvatskom društvu“ htjeli smo još jednom, kao i svih deset godina do sada, biti aktualni i pratiti relevantnu temu, te o njoj raspraviti s polaznicima Škole, koje smo željeli potaknuti na kritičko promišljanje o sadržajima s kojima se susreću u javnosti i u medijskom prostoru te ih osposobiti za (raz) otkrivanje nepoželjnih i prijetećih sadržaja općim ljudskim vrednotama, te njihovo ublažavanje u svojoj okolini. Zajedno s ovogodišnjim polaznicima kroz tri smo dana prije svega otkrivali, a potom analizirali vrednote koje postoje u hrvatskom i drugim društvima i na koji su način prisutne u medijima ili ih u

medijima, iz nekoga razloga, na žalost, nema. Studenti su o vrednotama u medijima i hrvatskom društvu intenzivno slušali kroz četiri dana odvijanja škole. Koje biste zaključke i predavanja istaknuli iz ovogodišnjeg programa škole u kontekstu ove teme? LABAŠ - Ono što je bio jedan od specifičnih ciljeva ne samo ove, desete po redu Komunikološke škole, bilo je ukazati na današnji utjecaj medija na odnose i na vrednote u javnome prostoru, te polaznike osposobiti da – koristeći stečena znanja - i sami u budućnosti budu sposobni razumjeti važnost i ulogu vrednota u društvu i naučiti ih zastupati u medijima i u javnosti. K tome su vodili i svi naši zaključci u svjetlu suvremenoga medijskoga

izvještavanja, posebno u kontekstu hrvatskih medija, pa smo tako na prvo mjesto stavili vrednotu poštivanja ljudskoga dostojanstva, a onda i sve ostale koje proizlaze iz toga dostojanstva: slobodu i odgovornost, kako medija, tako i publike koja je danas sukreator mnogih (pa i medijskih) sadržaja, pravednost prema svim dionicima javnoga diskursa, solidarnost i supsidijarnost. S polaznicima smo se u raspravama često navraćali na teme i obvezu poštivanja istine i činjenica kao vrednota na kojima počiva medijska i novinarska etika, kao i na pravo na dobar glas, ugled i čast, pravo na intimu, na poštivanje izvora informacija i sve one teme koje definiraju kodeksi časti novinarske profesije kod nas i u svijetu.

“
Ne postoji sličan program koji je u deset generacija, kao predavače, okupio više od 100 stručnjaka iz raznih područja od kojih je veći dio njih zapravo izdvojio svoje slobodno vrijeme za naše polaznike

Danijel Labaš u kontekstu teme ovogodišnje Komunikološke škole: jesu li i koje su vrednote u medijima i društvu (posebno) ugrožene u današnjem vremenu „novog normalnog“?

Bit ću općenit, ali opet vrlo konkretan: nedostaje promicanja vrednota koje su istisnule senzacionalističke vijesti, skandali, dezinformacije i laži, neobjektivnost i pristranost, partikularni interesi i trka za profitom. No, nismo se ovom temom željeli baviti na taj način, nego smo išli do samih temelja, do ključnih pitanja vezanih uz one koji su odgovorni za sve što se pojavljuje u medijima – a to su novinari, urednici, vlasnici medija. Zato smo s polaznicima Komunikološke škole zaključili da vrednote u medijima i društvu može prenositi samo onaj tko je svjestan tih istih vrednota i svoga identiteta, kako osobnoga tako i profesionalnog, pa smo u tom kontekstu razmišljali i o važnosti pozitivnoga gledanja na svoj i tuđi identitet, iz čega onda i proizlazi s jedne strane svijest o svojoj vrijednosti, a s druge nas ona upućuje na potrebu poštivanja drugoga i drugačijega u našim društvima. Upravo smo u tom kontekstu govorili o pravu svakoga čovjeka da govori u javnosti, jer to pridonosi demokratizaciji našega društva, pri čemu smo naglasak stavili na „demokratsko ponašanje“ – na ponašanje u kojemu nema mjesta za govor mržnje i netoleranciju, nego takvo ponašanje znači naučiti upoznati i priznati drugoga, pretpostavljati razgovor suprotstavljenih, razvijati dijalog i smisao za kompromis, dati prevagu razumu nad strahom, odstraniti nasilje i laž iz javnosti i medija. Svega toga nedostaje i to upravo zato što ni novinari, a onda ni njihovi urednici i vlasnici, u mnogim slučajevima ne cijene svoj profesionalni identitet, nego postaju nečije „poluge“, da ne kažem podanici i sluge koji, da bi sebe opravdali, kažu: Svi tako čine, svi tako piše, nema više poštenja, pa zašto bih ja bio pošten? Pogrešno! A upravo su nam pravi profesionalci potrebni danas – u svijetu brzih medija i još brzih (dez)informacija. Jer, svi znamo koliko su nam danas važni „pravi ljudi“ i prave teme, jer su – posebno kada je o lažnim vijestima i dezinformacijama riječ – potrebni kreposni ljudi, kreposni novinari koji će naučiti, ako to još nisu, kako prenositi i promicati istinu usprkos sveprisutnoj propagandi i manipulacijama. Gotovo da bih mogao parafrazirati onu staru antičku mudrost koja kaže: Samo moralan čovjek može biti dobar govornik, pa reći: Samo moralan čovjek može biti dobar novinar. Ljudi su nekad, kao i danas, odmah prepoznavali onoga tko to nije i onoga tko je čista suprotnost moralnom čovjeku – a to je manipulator. A novinari ne žele da ih javnost smatra ili da ih prepozna kao manipulatore, nego kao slobodne, odgovorne i kreposne ljude i profesionalce.